

رمان «روی ماه خداوند را بیوس» را علاوه بر متن و محتوای پربارش، زبان روان و ساده‌اش خواندنی‌تر می‌کند. نویسنده برای بیان عمیق‌ترین موضوعات، دست به گریبان زبانی سخت و پیچیده نشده و اتفاقاً در نهایت سادگی همه چیز را بیان می‌کند. این هنر مستور است که چنین هنرمندانه عمیق‌ترین و اصلی‌ترین مسائل زندگی را ساده و بی‌پیرایه بیان می‌کند. نویسنده حتی به اضافه‌گویی نمی‌رود و دنبال اضافه کردن صفحات کتابش نیست. «روی ماه خداوند را بیوس» رمانی کم‌حجم و کم‌شخصیت است که حرفش را بدون پیچیدگی می‌زند. برای مستور، طرح مسأله بیش از هر چیزی اهمیت داشته و نمی‌خواسته در دام گرافه‌گویی و پیچاندن داستان با شکل‌گیری پیرنگ‌های مختلف بیفتد.

طرح مسائل مهم با زبانی روان

رمان «روی ماه خداوند را بیوس» را علاوه بر متن و محتوای پربارش، زبان روان و ساده‌اش خواندنی‌تر می‌کند. نویسنده برای بیان عمیق‌ترین موضوعات، دست به گریبان زبانی سخت و پیچیده نشده و اتفاقاً در نهایت سادگی همه چیز را بیان می‌کند. این هنر مستور است که چنین هنرمندانه عمیق‌ترین و اصلی‌ترین مسائل زندگی را ساده و بی‌پیرایه بیان می‌کند. نویسنده حتی به اضافه‌گویی نمی‌رود و دنبال اضافه کردن صفحات کتابش نیست. «روی ماه خداوند را بیوس» رمانی کم‌حجم و کم‌شخصیت است که حرفش را بدون پیچیدگی می‌زند. برای مستور، طرح مسأله بیش از هر چیزی اهمیت داشته و نمی‌خواسته در دام گرافه‌گویی و پیچاندن داستان با شکل‌گیری پیرنگ‌های مختلف بیفتد.

داستان یک خط پایانی یا نتیجه‌گیری ثابت و مشخصی ندارد و اصطلاحاً پیرنگ داستان باز است و نویسنده بخشی از نتیجه‌گیری را به مخاطب واگذار کرده است. مستور توانسته بدون شعارپردازی و داوری یک‌طرفه به خلق شخصیت‌هایی نایب آید که کاملاً مستقل عمل می‌کنند و هیچ ردپایی از حلول ذهن نویسنده در آنها یافت نمی‌شود. انتخاب چنین سوزهای و قلم زدن در آن ظرافت و سختی‌های خاص خودش را دارد و نویسنده نیز با آگاهی از این موضوع، از تحمیل کردن نظرش اجتناب می‌کند و مقصودش را خیلی ظریف می‌رساند.

خوب بودن و خوب ماندن

«روی ماه خداوند را بیوس» در ادبیات معاصر ایران کتاب مهمی به شمار می‌رود. در طول این سال‌ها کمتر نویسنده‌ای توانسته به این ظرافت و زیبایی مسائل دینی را با زندگی روزمره پیوند بزند و اثرش قابلیت درگیر کردن عموم مردم را داشته باشد. مستور توانست با کتابش به بهترین شکل این کار را انجام دهد و همین نکته مهم برای دانستن ارزش کار او کافی است. بد نیست به موضوعی جالب در آثار مستور توجه کنیم. شاهبیت کتاب‌های مستور، خوب بودن و خوب ماندن و خوب زندگی کردن است. او در تمام کتاب‌هایش به طریقی، گاه در لفافه و گاه آشکارا، به این موضوع اشاره می‌کند و می‌خواهد به خواننده‌اش بگوید خوب بودن و خوبی کردن، بزرگترین و مهم‌ترین کار ما در این دنیاست. این بخش از کتاب «روی ماه خداوند را بیوس» را بخوانیم که با زیبایی تمام منظور نویسنده را درباره خوبی بیان می‌کند: «هستی لایه‌لایه است. تودرتو و پر از راز و البته پیچیده. برای درک اون باید خوب بود. همین، پاسخ من به این سؤال دشوار همین: خوب. من فکر می‌کنم هرکس در هر موقعیتی می‌دونه که خوب‌ترین کاری که می‌تونه انجام بده چیه اما مشکل زمانی شروع می‌شه که انسان نخواد این خوب رو انتخاب کنه. در چنین صورتی او راه رو کمی محو کرده. آگه در موقعیت دوم هم انسان نخواد به خوب تن بده راه محوتر و تاریک‌تر می‌شه. وقتی هزار تا انتخاب بد رو به‌جای هزارتا انتخاب خوب برمی‌گزینیم وضع اونقدر آشفته و تاریک می‌شه که انسان حتی نمی‌تونه یک‌قدم هم به جلو برداره.»

مصطفی مستور و کار مهمی که با «روی ماه خداوند را بیوس» در ادبیات ایران انجام داد

نویسنده‌ای بادغدغه‌هایی درباره دین، فلسفه، عشق و زندگی

احمد محمدتیریزی
روزنامه‌نگار

ماجرای آشنایی من با کتاب‌های مصطفی مستور به بیش از ۱۰ سال پیش برمی‌گردد. یک شب که همراه دوستی از مقابل کتابفروشی‌های خیابان کریمخان گذر می‌کردیم، آن دوست مقابل یکی از کتابفروشی‌ها توقف کرد، کتابی را خرید و به من هدیه داد. آن کتاب «روی ماه خداوند را بیوس» نام داشت. نام نویسنده‌اش برایم ناآشنا بود ولی آن دوست من را مطمئن کرد کتاب، اثری درخور و قابل است. خیلی زود خواندن کتاب را شروع کردم و خیلی سریع خواندنش تمام شد. تجربه خواندن کتاب برایم شگفت‌انگیز بود. مستور با رمانش من را وارد جهان دغدغه‌مند آدم‌های کتابش کرده بود و من به عنوان خواننده، خودم را بسیار به شخصیت‌ها نزدیک می‌دیدم. از اینکه نویسنده‌ای تا این اندازه جهان‌بینی و دغدغه‌هایش در مورد مسائل مختلف مذهبی به من نزدیک بود، من را به‌عنوان خواننده به وجد می‌آورد. پس از پایان کتاب، اتفاقی در من افتاد و آن هم آشنایی با نویسنده‌ای به نام مصطفی مستور بود. مستور دیگر به نویسنده مورد علاقه‌ام تبدیل شده بود.

بد نیست به موضوعی جالب در آثار مستور توجه کنیم. شاهبیت کتاب‌های مستور، خوب بودن و خوب ماندن و خوب زندگی کردن است. او در تمام کتاب‌هایش به طریقی، گاه در لفافه و گاه آشکارا، به این موضوع اشاره می‌کند و می‌خواهد به خواننده‌اش بگوید خوب بودن و خوبی کردن، بزرگترین و مهم‌ترین کار ما در این دنیاست.

شک و تردیدهای یونس فردوس

«یونس فردوس» به عنوان شخصیت اصلی کتاب درگیر چالش و تردیدهای مهمی در زندگی‌اش شده است. شک بر سراسر زندگی‌اش سایه انداخته و او را سرگردان و سردرگم کرده است. یونس، نامزدی مؤمن و معتقد دارد که حضور خدا را همه جا احساس می‌کند و گفت‌وگو و ارتباط این دو با یکدیگر و دوستان‌شان به بخش اصلی کتاب تبدیل می‌شود.

در «روی ماه خداوند را بیوس» ما با شخصیت‌هایی طرف هستیم که هر کدام بخشی از تفکرات رایج در جامعه را نمایندگی می‌کنند. شخصیت‌های رمان همگی به نحوی درگیر اعتقادات و تردیدهای بنیادین راجع به مبدأ هستی، خداوند، فلسفه خلقت و در کل معنای زندگی هستند. کشمکش شخصیت‌ها در مواجهه با موضوعات مختلف و دیالوگ‌هایی که بین آنها شکل می‌گیرد، بخشی از جذابیت کتاب است.

نویسنده در همان ابتدای کتاب با نوشتن «هر کسی روزنه‌ای است به سوی خدا، اگر اندوهناک شود. اگر بشدت اندوهناک شود» خواننده‌اش را به خواندن رمانی با تم دینی و عرفانی دعوت می‌کند. در طول داستان نیز بارها چنین مضامینی را در کتاب می‌خوانیم که نویسنده با هوشمندی آنها را انتخاب کرده است. طرح این مسائل نشان می‌دهد نویسنده دغدغه دین داشته و در این زمینه نیز پژوهش‌های خوبی انجام داده است. همین آگاهی منجر می‌شود تا مسائل مختلف به‌درستی و محکم در کنار هم چفت و بست پیدا کنند و به بیراهه نروند.

خواندن فلسفه و داشتن

مطالعات فلسفی

اما مستور نه تنها برای من بلکه برای بسیاری از علاقه‌مندان به ادبیات ایران، نویسنده‌ای مهم به شمار می‌رود. این نویسنده اهوازی با «روی ماه خداوند را بیوس» در سال ۱۳۸۱ در بخش رمان جشنواره قلم زرین، عنوان اثر برگزیده را کسب کرد و نامش را به عنوان نویسنده‌ای توانمند بین خوانندگان ایرانی جا انداخت. برای درک بهتر محبوبیت مستور، رسیدن به عدد ۹۶ در تعداد چاپ، گویای همه چیز است.

شاید این سؤال پیش بیاید که چرا خوانندگان آنقدر نسبت به آثار نویسنده‌ای مثل مستور اقبال دارند و کتاب‌هایش را می‌خرند و می‌خوانند؟ مصطفی مستور در برهه‌ای از زندگی‌اش در دهه ۷۰ مطالعات فلسفی زیادی داشت و قطعاً در حین مطالعه با سؤال‌های زیادی روبه‌رو می‌شد. مستور مطالعاتش را تا سال‌های میانی دهه ۷۰ انجام داد و ظاهراً در این میان با دغدغه‌ها و ابهامات زیادی در مورد مسائل مختلف روبه‌رو شد. یکی از دغدغه‌های بنیادین او پس از خواندن کتابی درباره نجوم و فضا شکل گرفت: «عکس، مرئی را یک دشت وسیع نشان می‌داد که کسی رویش نبود. وحشت کردم که در یک کره کسی نیست، که زمین هم یک روز این‌طور بوده... پس چی شده که ما امروز هستیم... شانسی؟»

جالب اینجاست بسیاری از دغدغه‌ها و تفکرات مستور در آن سال‌ها در «روی ماه خداوند را بیوس» بازتاب و نمود پیدا کرده است. یعنی در کتاب، ما با نویسنده‌ای دغدغه‌مند مطرح هستیم که درباره مسائل بنیادینی مثل دین، عشق، زندگی، مرگ و تولد با سؤال‌های زیادی روبه‌روست و برای آنها دنبال جوابی می‌گردد. پرداختن به این مسائل برای جامعه ایرانی بویژه طبقه متوسط از اهمیت زیادی برخوردار است. بخش مهمی از مردم در طول زندگی‌شان با همین سؤالات و دغدغه‌هایی که مستور در کتاب‌هایش مطرح می‌کند، مواجه می‌شوند و حال پس از خواندن کتابی از این نویسنده، خودشان را در کتاب پیدا می‌کنند.

